

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/40/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117216299
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5117216299.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a Mgr. Zuzany Hartelovej v právnej veci navrhovateľky (matky detí): Y. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom trvale N. B. X., t.č. B. Q. č. XX a manžela navrhovateľky (otca detí): J. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., ul. Q. č. XXXX/XX, zastúpený splnomocneným zástupcom Advokátka kancelária Andrea Havelková, s.r.o., so sídlom Žilina, ul. Daniela Dlabáča č. 2748/28, IČO: 36 854 956, o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletým deťom: R. H., nar. XX.XX.XXXX a E. H., nar. XX.XX.XXXX, obom bytom u navrhovateľky (matky detí), zastúpené Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ako kolíznym opatrovníkom, na čas po rozvode, o odvolaní manžela navrhovateľky (otca detí) proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 30P/110/2017-405 zo dňa 22. augusta 2018, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom mení tak, že otec detí je povinný prispievať na výživu maloletého R. H. výživným vo výške 110 eur mesačne a na výživu maloletého E. H. výživným vo výške 110 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva účastníkov konania, t.j. XX.XX.XXXX.

Vo výrokoch o rozvode manželstva účastníkov konania a schválení dohody rodičov o zverení maloletých detí do starostlivosti matky detí, zastupovaní a spravovaní majetku maloletých detí a úprave styku otca s maloletými deťmi, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina rozsudkom č. k. 30P/110/2017-405 zo dňa XX.XX.XXXX súd manželstvo účastníkov Y. H., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX a J. H., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa XX.XX.XXXX v O., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu O., zväzok 46, ročník XXXX, strana 227, poradové číslo 476, rozviedol. Súd schválil dohodu rodičov o zverení maloletých detí R. a E. do starostlivosti jedného z rodičov a úpravy styku tak, že: Maloleté deti R. a E. sa na čas po rozvode zverujú do osobnej starostlivosti matky. Obidvaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok. Rodičia sa dohodli na úprave styku otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý párný týždeň v sobotu od 9:00 hod. do 20:00 hod., v nedeľu od 9:00 hod. do 16:00 hod., a po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku od soboty od 9:00 hod. do nedele do 17:00 hod. Otec maloleté deti prevezme od matky v mieste bydliska matky a po skončení stretnutia odovzdá matke v mieste bydliska matky. Matka sa zaväzuje maloleté deti na stretnutie riadne pripraviť. Rodičia sa zaväzujú, že ak sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť realizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi, najneskôr v lehote 48 hodín pred realizáciou styku. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého R. výživným vo výške 150 eur mesačne, na výživu maloletého E. výživným vo výške 150 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku o rozvode. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľka (matka detí) sa svojim návrhom podaným na súd dňa 22.05.2017 domáhala, aby súd rozviedol jej manželstvo s manželom (otcom detí) a upravil práva a povinnosti k maloletým deťom na čas po rozvoze. Na základe vykonaného dokazovania, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, výsluchom navrhovateľky a manžela navrhovateľky dospel súd k záveru, že vzťahy medzi účastníkmi sú vážne narušené a trvale rozvrátené, takže manželstvo už nemôže plniť svoj účel. Manžel navrhovateľky súhlasil s návrhom na rozvod manželstva. Účastníci konania nemali už záujem o obnovenie manželského spolužitia. Každý z účastníkov uvádzal iné dôvody, čo sa týka nezhôd a rozvratu v manželstve. Od marca 2017 manželia nežijú v spoločnej domácnosti. Vzhľadom na všetky skutočnosti súd dospel k záveru, že manželstvo neplní ani jednu zo svojich funkcií a keďže nie je predpoklad obnovenia spolužitia medzi účastníkmi, obidvaja spolužitie odmietajú, boli splnené podmienky v zmysle § 23 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine, ďalej len „Zákona o rodine“ na to, aby súd vyhovel návrhu a manželstvo účastníkov rozviedol. Rozvod manželstva nebude ani v neprospech maloletých detí, keďže spolužitie manželov nevytvára vhodné prostredie pre zdravý vývin maloletých detí a v súčasnej dobe už účastníci ani nežijú v spoločnej domácnosti.

V priebehu konania rodičia navrhli schváliť dohodu ohľadne zverenia maloletých detí do starostlivosti matky, zastupovania a spravovania majetku maloletých detí a úpravy styku otca s maloletými deťmi na čas po rozvoze. Ako mal súd preukázané, v starostlivosti matky o maloleté deti neboli zistené žiadne nedostatky. Čo sa týka úpravy styku otca s maloletými deťmi, aj vzhľadom na vykonaný pohovor s maloletými deťmi, s poukazom na názor maloletých detí, dospel k tomu, že dohoda rodičov s maloletými deťmi je v záujme maloletých detí. Vzhľadom na tieto skutočnosti dohodu rodičov schválil.

Rodičia sa nedohodli na výške výživného na maloleté deti. Pri rozhodovaní o výške výživného súd porovnal možnosti, schopnosti a majetkové pomery u oboch rodičov (u matky detí - priemerný čistý mesačný príjem od septembra 2017 do marca 2018 okolo 525 eur, bývanie s maloletými deťmi v rodinnom dome u starej mamy, výdavky /vodné a elektrina okolo 16 eur mesačne, internet 13 eur, pôžička A. karta 48 eur mesačne, mobilný telefón paušál 30 eur mesačne, splátka na kúpu zariadenia PlayStation pre deti a mobilného telefónu - 60 eur mesačne/, vlastníctvo garáže v O. a u otca detí - bývanie v 2-izbovom nájomnom byte, výdavky /nájomné 165 eur + energie 45 eur, televízia, pôžička z Z. banky - splátka 300 eur, pôžička A. splátka - 317 eur, v súčasnosti v sume 150 eur mesačne/, spoločník a konateľ u JG trans & šped., s.r.o. so sídlom Žilina, ul. Škultétyho č. 1, IČO: 46 764 691 /daňové priznanie za rok 2017 - súčet výnosov z hospodárskej činnosti a z finančnej činnosti - 158.072,93 eur, súčet nákladov na hospodársku činnosť a finančnú činnosť - 134.072,49 eur, výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením - 24.000,44 eur, vlastník vozidla, splátka úveru v celkovej sume 33.000 eur na zakúpenie vozidla - 590 eur, pričom 14.000 eur bolo použitých na kúpu auta a 14.000 eur na vyplatenie dlhu za pohonné hmoty), zamestnanec /priemerný mesačný čistý príjem od januára do marca 2018 - 287 eur/, živnostník /príjmy za rok 2017 - 17.400 eur, výdavky 10.440 eur, uplatňované výdavky percentom z príjmov, základ dane - 6.960 eur) a prihliadol k odôvodneným potrebám maloletých detí (maloletý R. od septembra 2018 žiak X. ročníka základnej školy a maloletý E. žiak X. ročníka základnej školy, výdavky /strava, ošatenie, školské poplatky, školských pomôcky, stravovanie v školskej jedálni - okolo 40 eur mesačne, poplatok za družinu pre obidve deti spolu 12 eur mesačne). Súd zaviazal otca detí prispievať výživným na každé dieťa vo výške 150 eur mesačne s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku o rozvoze. Podľa súdu takto určená výška výživného zodpovedá odôvodneným potrebám maloletých detí vzhľadom k možnostiam a schopnostiam otca s prihliadnutím na to, že je spoločníkom obchodnej spoločnosti, ktorej je zároveň zamestnancom a taktiež podniká ako samostatne zárobkovo činná osoba. Ako už súd uviedol, dosahoval v roku 2017 príjmy ako samostatne zárobkovo činná osoba a príjmy dosahovala aj obchodná spoločnosť, prostredníctvom ktorej tiež podniká. Otec detí nepreukázal, že by došlo na jeho strane k poklesu príjmov. Súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že tento bude cestovať na stretnutie s deťmi a vzhľadom na vzdialenosť bydliska detí od bydliska otca detí, bude mať s tým spojené výdavky. Matka detí si plní svoju vyživovaciu povinnosť aj formou osobnej starostlivosti uspokojovaním bytových potrieb maloletých detí. Časť odôvodnených potrieb detí matka uhrádza z rodinného prídavku, ktorý je deťom vyplácaný vo výške 23,68 eur mesačne na jedno dieťa. Pokiaľ otec detí navrhol vypočuť účtovníčku, ktorá spracovala jeho účtovníctvo, súd tento navrhovaný dôkaz nevykonal, keďže splnomocnená zástupkyňa matky detí nespochybovala údaje, ktoré sú uvedené v daňovom priznaní a účtovnej závierke. Tiež nemal pochybnosti o údajoch uvedených v daňovom priznaní otca detí a obchodnej spoločnosti, keďže otec detí má povinnosť predložiť daňovému úradu daňové priznanie v súlade so zákonom a platnými predpismi a súd z týchto listinných dôkazov vychádzal.

Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania v súlade s ustanovením § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „C. m. p.“.

2. Proti rozsudku okresného súdu podal dňa 27.09.2018 odvolanie otec detí prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu do výroku o výške jeho vyživovacej povinnosti, ktorý navrhol zmeniť a určiť jeho výšku v sume 75 eur na každé z detí. Vytýkal súdu, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávne zisteného skutkového stavu, nevykonanie potrebného ani navrhovaného dokazovania k jeho majetkovým pomerom a najmä k príjmom spoločnosti, ktorej je jediným konateľom a spoločníkom a tento postup je v rozpore s princípom materiálnej pravdy, ktorou sa mimosporové konanie spravuje. Uviedol, že už v priebehu pojednávania uvádzal, že v roku 2018 nedosahuje takmer žiaden príjem a že situácia sa začala zhoršovať v roku 2017 v dôsledku násilného odtrhnutia detí od neho a nečakaného odchodu matky s deťmi zo spoločnej domácnosti. Súčasne uvádzal, že účtovníctvo nie je verným obrazom jeho príjmov a spoločnosti, nakoľko v ňom boli ešte matkou detí, ktorá mu pomáhala s účtovníctvom zaúčtované položky, ktoré v skutočnosti v spoločnosti nikdy neboli, napr. príjem na pokladňu vo výške 100.000 eur. Podľa vyjadrenia súčasnej účtovníčky spoločnosti, matka detí mu viedla účtovníctvo len spôsobom evidencie o tom, ktorú faktúru má alebo nemá zaplatenú. To je pre účely podvojného účtovníctva zjavne nepostačujúce. Problémy vzniknuté z tohto nesprávneho účtovania sa ťahajú spoločnosťou doposiaľ. Uviedol, že sa dlhodobo snaží od matky získať potrebné účtovné doklady, ktoré mu však ona odmieta vydať, pričom mu tak bráni v zostavení účtovníctva zodpovedajúceho skutočnému a riadnemu stavu vecí, a to tak v spoločnosti ako aj u samostatne zárobkovočinnnej osoby. Toto konanie matky je už aj predmetom konania vedeného na prokuratúre, kde bola vec postúpená z priestupkového konania. Na dôkaz predložil rozhodnutie o zastavení konania z dôvodu postúpenia veci prokuratúre zo dňa 18.07.2018. Práve za týmto účelom navrhoval vypočítať účtovníčku Ing. J. L. R.. Pokiaľ súd ním navrhovaný dôkaz nevykonal, jednalo sa o pochybenie, v dôsledku ktorého nebol správne zistený skutočný stav vecí - jeho majetkové pomery a teda bola výška výživného určená nesprávne. Táto v súčasnosti prevyšuje jeho schopnosti a možnosti. Ako dôkaz pre odvolacie konanie predložil mail Ing. J. L. R. zo dňa 14.09.2018, v ktorom je jednoznačne uvedené, že všetky doklady za obdobie rokov 2016, 2015 a 2014 neboli tak v spoločnosti JG Trans & šped, s.r.o. ako ani u otca detí ako samostatne zárobkovočinnnej osobe spracované na základe zákona o účtovníctve a zákona o dani z príjmov. Jedná sa o roky, kedy účtovníctvo spracovávala matka detí. Neboli tam teda v dôsledku jej konania zaúčtované doklady, ktoré mohli reálne tak u fyzickej osoby ako aj právnickej osoby zobrazíť jej stav. Nemohol sa preto v tomto konaní brániť relevantne tvrdeniam matky o jeho majetkových pomeroch a nemohol predložiť doklady, ktoré by svedčili o jeho skutočnom príjme a podnikaní. Otec detí uviedol, že on so svojimi zamestnancami realizoval dopravu, robil vodiča a toto vykonáva doposiaľ. Nakoľko nemá finančné prostriedky na mzdy bol nútený prepustiť zamestnancov, aby sa spoločnosť viac nezadlžovala a súčasne, aby nemusel čeliť riziku trestného stíhania pre nevyplatenie mzdy. Predal (postúpil leasing) motorové vozidlá, ktorý predaj mu navýšil výnosy do spoločnosti. Nakoľko sa jedná o jednorázové predaje, keďže ďalší majetok sa v spoločnosti nenachádza, nemožno tieto jednorázové príjmy získané predajom vozidiel použiť bez ďalšieho a bez ich rozšpecifikovania ako pravidelný príjem pre účely určovania výšky jeho vyživovacej povinnosti. Tento rok už nemá čo zo spoločnosti predat' a teda nemožno očakávať príjem z predaja ako minulý rok. Za rok 2017 je deklarovaný základ dane vyšší ako je skutočný (znížený o daňové výdavky). Daňové priznanie s.r.o. teda nepredstavuje skutočný reálny obraz o jej finančnej kondícii, ako ani o jej príjmoch a zisku. Podobne u samostatne zárobkovočinnnej osoby musel namiesto skutočných daňových nákladov účtovať len paušálne výdavky. Nebol schopný predložiť súdu na pojednávaní za rok 2017 peňažný denník. V závere odvolania otec detí uviedol, že rodina, najmä jeho matka je práve tou osobou, ktorá aj aktuálne poskytuje peniaze na plnenie výživného, ktoré podstatne prevyšuje jeho možnosti a schopnosti. Dôkazom o jeho majetkových pomeroch je skutočnosť, že rieši s pomocou Centra právnej pomoci tzv. osobný bankrot. Na dôkaz predložil potvrdenie o objednaní na prerokovanie oddĺženia. Okrem toho v súčasnosti čelí viacerým exekučným konaniam. Ako dôkaz predložil upovedomenia o začatí exekúcií zo záväzkov vzniknutých ešte aj počas trvania spoločnej domácnosti účastníkov konania, kedy podľa vyjadrení matky detí on úspešne podnikal a jeho príjem bol niekoľko tisíc eur mesačne. V závere odvolania uviedol, že súd by v priamom súvisi s určovaním výšky výživného mal pri svojom rozhodovaní vziať do úvahy aj to, že nebol to on, ktorý rozbil rodinu a zničil druhého rodiča po psychickej stránke, ktorý protiprávne vzal deti a nedal ani vedieť kde sa nachádzajú.

3. Matka detí v úvode písomného vyjadrenia k odvolaniu otca detí uvádzala dôvody, ktoré ju viedli k odchodu zo spoločnej domácnosti spolu s maloletými deťmi. Uviedla tiež, že pri odchode zo spoločnej domácnosti si zobrala s deťmi len osobné veci, a nechala otcovi zariadený byt. V čase jej odchodu mal tento fungujúce firmy, ktoré zarábali, ale hneď po ich odchode začal predávať majetok a nie že dal postúpiť leasing. Majetkom firmy boli už aj splatené autá čiže predané za vyššiu sumu. Podľa matky detí

človek, ktorý je na pokraji zúfalstva je bez nálady, nič sa mu nechce, má nechúť k práci ako aj k celému životu. To však nie je prípad otca detí, ktorý zosnoval dobrú pomstu, kde predal majetok firmy, nezaplatil záväzky čím má teraz exekúcie a na základe toho chce dosiahnuť osobný bankrot. Z jeho strany je toto len jedna veľká pomsta. Mal peniaze na právnika, na dovolenku v Egypte, vozí sa na drahom aute, chodí po krčmách, a ako sám píše v SMS po supíš párty. Hrá toto divadlo už dobrý rok a pol ako on nemá peniaze a pokiaľ nie je tak ako on káže, tak nedá deťom ani euro. Matka detí ďalej uviedla, že ona má len jeden príjem a z neho ťahá celú domácnosť, školu a potreby detí. A on čo má auto a dosť peňazí z predaja majetku firmy, od nej vyžaduje, aby deti dávala na celý víkend, aby ich doviezla čím najbližšie k nemu a keď mu nevyhovie nepoše jej žiadne peniaze. Nesúhlasila s odvolaním otca a žiadala výšku výživného stanoviť tak ako rozhodol súd.

4. Otec detí prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu v podaní označenom ako „vyjadrenie k podaniu matky zo dňa 16.10.2018 a návrh na zmenu osobnej starostlivosti“ č.l. 458 spisu) reagoval jednak vyjadrením (replikou) ale zároveň navrhol súdu, aby vzhľadom k zmene pomerov zveril deti do jeho osobnej starostlivosti. V replike uviedol, že podanie matky detí je sumárom nepravd, ktoré táto opakovane používa v tomto konaní ako aj v iných konaniach, či pred deťmi, svojimi príbuznými a kolíznym opatrovníkom na jeho diskreditáciu. Pokiaľ táto uvádza, že mal v čase odchodu dobré fungujúce firmy, ktoré v tom čase zarábali, jedná sa o tvrdenia nepravdivé, prameniace z jej nevedomosti o podnikaní a jeho účtovaní. Otec detí uviedol, že účtovníctvo viedla matka detí avšak po jej odchode bol on nútený toto nechať robiť inej účtovnej firme, ktorá zistila zásadné nedostatky spočívajúce okrem iného aj v tom, že táto neúčtovala v jeho podnikaní výdavky. Sledovala len položku príjmov, avšak vôbec neúčtovala výdavky. Exekúcie vedené voči nemu nie sú výsledkom jeho podaní, ale podaní veriteľov, pričom sú tieto vedené na základe dlhov z onoho údajne neúspešného podnikania ešte počas trvania spoločnej domácnosti. Uznal, že bolo aj jeho chybou, že jej dôveroval natoľko, že jej zveril svoje účtovníctvo. Pokiaľ teda matka detí hovorí o jeho úspešnom podnikaní a jeho samoučelnom a fiktívnom bankrote, koná tak v omyle, ktorý sama vyvolala v dôsledku nesprávne vedeného účtovníctva. On predložil aj listiny o tom, že nepredával autá z majetku spoločnosti, ale autá, ktoré boli ešte v leasingu, t.j. len postupoval leasing, čo je zrejme najmä z ním predložených daňových priznaní, kde sa v položke príjmu z predaja majetku príjem v tejto výške neuvádza.

5. Matka detí v podaní zo dňa 06.01.2019, ktoré aj keď nebolo ňou vlastnoručne podpísané, reagovala hlavne k návrhu na zmenu osobnej starostlivosti.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 C. m. p., § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.) oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C. s. p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C. s. p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ C. s. p. v spojení s § 62 ods. 1 C. m. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 C. m. p.) a dôvodmi odvolania (§ 66 C. m. p.), s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 C. m. p.) a po doplnení dokazovania na nariadenom odvolacom pojednávaní rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zmenil (§ 388 C. s. p.).

7. Okresný súd napadnutým rozsudkom manželstvo účastníkov konania rozviedol, schválil dohodu rodičov o zverení maloletých detí na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky s tým, že obidvaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok a úprave styku otca s maloletými deťmi. Otca detí zaviazal prispievať na maloleté deti výživným s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku o rozvode. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

8. Otec detí rozsudok okresného súdu napadol odvolaním a to do výroku o výživnom na maloleté deti. Okrem toho v podaní zo dňa 04.12.2018 označeným ako „vyjadrenie k podaniu matky zo dňa 16.10.2018 a návrh na zmenu osobnej starostlivosti“ (č.l. 458 spisu) reagoval jednak replikou ale sa aj domáhal zverenia detí do jeho osobnej starostlivosti.

Odvolací súd bol názoru, že tento návrh nemôže byť predmetom preskúmania v odvolacom konaní o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvode. Otec detí totiž odvolaním napadol rozsudok okresného súdu len do výroku o výživnom. Rozsudok ohľadom ostatných výrokov a teda aj o schválení dohody rodičov o výchove a styku nadobudol právoplatnosť, nakoľko

proti rozsudku o schválení dohody nie je prípustné odvolanie (§ 122 C. m. p.). Po pokyne odvolacieho súdu daného okresnému súdu podaním zo dňa 28.02.2019 sp. zn. 8CoP/3/2019 ohľadom usmernenia otca detí tento prostredníctvom splnomocneného zástupcu oznámil súdu podaním zo dňa 29.04.2019 doručeným súdu dňa 06.05.2019 (č.l. 549 spisu), že „návrh na zmenu osobnej starostlivosti“ má súd považovať za nový návrh na úpravu práv a povinností k maloletým deťom.

Vzhľadom na uvedené rozsudok okresného súdu o rozvode manželstva účastníkov konania nadobudol právoplatnosť dňa XX.XX.XXXX a ohľadom schválenej dohody rodičov detí dňa 27.09.2018.

9. Odvolacie námietky otca detí smerovali proti výroku rozsudku okresného súdu o určení výživného v tom, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávne zisteného skutkového stavu, nevykonanie potrebného ani navrhovaného dokazovania k jeho pomerom. Tvrdil, že v r. 2018 nedosahuje žiaden príjem. Zotrvával na nesprávnosti vedenia účtovníctva matkou detí a preto účtovníctvo nie je verným obrazom jeho príjmov a spoločnosti. K dôkazu o jeho majetkových pomeroch poukázal na riešenie tzv. osobného bankrotu.

10. Okresný súd pri rozhodnutí zo dňa 22.08.2018 o určení výživného s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva účastníkov konania vychádzal ohľadom pomerov na strane otca detí z toho, že tento je spoločníkom obchodnej spoločnosti, ktorej je zároveň zamestnancom a taktiež podniká ako samostatne zárobkovo činná osoba. Príjmy mal zistené z daňového priznania za r. 2017, ktoré údaje napriek námietkam otca detí ohľadom správnosti spracovania účtovníctva matkou detí považoval za nepochybné. Otec detí preto nepreukázal, že by došlo na jeho strane k poklesu príjmov. Zohľadnil aj tú skutočnosť, že otec detí bude cestovať na stretnutie s deťmi a vzhľadom na vzdialenosť bydliska detí (B. X. - poznámka odvolacieho súdu) od bydliska otca detí (O. - poznámka odvolacieho súdu), bude mať s tým spojené výdavky.

11. Mimosporové konanie ovláda princíp materiálnej pravdy vyžadujúci od súdu (aj odvolacieho s poukazom na § 68 C. m. p.) úplné zistenie skutočného stavu (§ 32, § 36 C. m. p.). Okrem toho súd a teda aj odvolací súd vždy rozhoduje podľa stavu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia (§ 378 ods. 1, § 217 ods. 1 C. s. p.). Nakoľko od rozhodnutia okresného súdu uplynula určitá doba odvolací súd na nariadenom pojednávaní doplnil dokazovanie ohľadom pomerov účastníkov oznámením obsahu listín podľa § 2 ods. 1 C. m. p. a § 204 C. s. p. a výsluchom rodičov dieťaťa ako účastníkov konania podľa § 2 ods. 1 C. m. p. a § 195 C. s. p.

12. Odvolací súd oboznámením sa s obsahom listín zistil, že spoločnosť otca detí JG - trans & šped, s.r.o., so sídlo Žilina, IČO: 46 764 691 je v likvidácii od 01.11.2018. Z prehľadu o likvidovaných veciach v spoločnosti vystavených likvidátorom spoločnosti vyplýva, že v majetku neboli zistené žiadne hnutelné veci, nehnuteľné veci a pohľadávky. Záväzky mali predstavovať 25.019,04 eur. Okrem toho bolo oznámené, že otec detí spoločnosť nevláda a to od 09.10.2019 (správne 09.10.2018 s ohľadom na zápis v obchodnom registri - poznámka odvolacieho súdu), kedy bol zmluvou prevedený obchodný podiel v spoločnosti novému spoločníkovi - Sondre & Nobleman LLC za sumu 1 eur. Záväzky predstavovali sumu 25.019,4 eur. Otec detí ukončil živnosť vedenú pod obchodným menom - J. H., ml.-AUTOPREPRAVCA s miestnom podnikania O., ul. L. č. 1, IČO: XX XXX XXX ku dňu 11.10.2018. Dňa 24.01.2019 bol zo strany otca detí podaný návrh na vyhlásenie konkurzu fyzickej osoby podľa štvrtej časti zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okresný súd Žilina uznesením sp. zn. 7Odk/32/2019 zo dňa 01.02.2019 vyhlásil konkurz na majetok otca detí. Z oznámenia v Obchodnom vestníku č. 87/2019 vydaného dňa 07.05.2019 vyplýva, že konkurz na úpadcu otca detí (sp. zn. 7Odk/32/2019) bol v zmysle ust. § 167v ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii zrušený nakoľko úpadca nie je vlastníkom žiadneho majetku. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni vyplýva, že otec detí od 08.10.2018 do 13.01.2019 pracoval u s.r.o. KAJTO TRANS so sídlom Žilina, ul. Komenského č. 2231/51, IČO: 50 374 222. Vymeriavací základ jeho príjmu predstavovala za október 2018 suma 450,80 eur, november 2018 suma 576 eur, december 2018 suma 435,49 eur, január 2019 suma 258,55 eur. Od 14.01.2019 do 07.02.2019 otec detí pracoval ako vodič u Ing. Jozefa Záhumenského - SEZA - TRANS, so sídlom Tuchyňa č. 35. Pracovná morálka otca detí bola primeraná. Dôvodom ukončenia pracovného bolo nespĺňanie požiadaviek na výkon povolania. Jeho príjem (vyúčtovanie pokladňou) predstavoval za január 2019 sumu 544,86 eur a február 2019 sumu 175,99 eur. Od 15.03.2019 je otec detí zamestnaný u CARTECH TRANS, s.r.o., Žilina, ul. Hôrecká č. 537/21. Dohodnutá mesačná mzda predstavovala 676 eur. Jeho priemerný čistý mesačný príjem za čas od 3/2019 do 10/2019 predstavoval sumu 551,89 eur (marec 2019 - 323,32 eur, apríl 2019 - 562,84 eur,

máj 2019 - 566,64 eur, jún 2019 - 596,30 eur, júl 2019 - 591,60 eur, august 2019 - 597,62 eur, september 2019 - 602,32 eur, október 2019 - 574,49 eur). Podľa zamestnávateľa otca detí je jeho pracovná morálka primeraná. Matka detí bola zamestnaná u SLOVALCO, a.s., Žiar nad Hronom, IČO: 31 587 011 od 04.09.2017 do 18.04.2019. Pracovný pomer bol skončený dohodou podľa § 60 Zákonníka práce. Jej čistý priemerný mesačný príjem za obdobie od 9/2017 do 12/2017 predstavoval sumu 669,44 eur, pričom od 22.12.2017 do 31.12.2017 bola neschopná práce, od 1/2018 do 12/2018 - 746,05 eur, od 1/2019 do 6/2019 - 656,37 eur, bola neschopná práce dňa 18.04.2019. Podľa oznámenia matky detí od 19.04.2019 do 31.07.2019 bola práceneschopná a bola jej vyplatená nemocenskú dávku v nasledujúcich sumách 605,70 eur, 586,10 eur a 818,90 eur. Zo správy od TUBEX SLOVAKIA, s.r.o., so sídlom Žarnovica, ul. Partizánska č. 87, IČO: 36 634 280 vyplýva, že pracovný pomer matky detí trval od 01.08.2019 do 18.09.2019 a skončil sa na žiadosť zamestnanca v skúšobnej dobe. Čistý priemerný mesačný príjem za uvedené obdobie predstavoval sumu 435,61 eur, pričom matka detí bola práceneschopná od 25.08. do 17.09.2019. Od septembra 2019 je matka detí zamestnaná u GLOVIS SLOVAKIA, s.r.o., so sídlom Žilina, Na Bráne 1, IČO: 35 916 249. Predpokladaná výška hrubej mzdy za september 2019 je 900,16 eur a čistej mzdy 696,71 eur. Menovaná má dobrú pracovnú morálku, bezdôvodne nevynecháva pracovné zmeny, do práce chodí načas. Z výsluchu matky detí ako účastníčky konania odvolací súd zistil, že maloleté deti navštevujú Základnú školu v R. - O., a to R. X. ročník a E. X. ročník. Ich zdravotný stav je v podstate dobrý. Pokiaľ ide o výdavky na deti tieto predstavujú stravu v školskom zariadení, školský klub nenavštevujú, cestovné /12 eur mesačne/, od septembra 2019 navštevujú krúžky /R. karate - platba 20 eur mesačne a základnú umeleckú školu - výtvarný odbor - platba 20 eur polročne, E. / bojové umenie - platba 20 eur mesačne a futbal/. Pokiaľ deti navštevovali základnú školu v O. V. X. nenavštevovali žiadne krúžky. Matka detí je zamestnaná (obsluhuje vysokozdvížny vozík), má ukončenú strednú školu s maturitou. Býva v dome otca svojho druhu, ktorému platí 300 eur mesačne nájomné vrátane energií. Bola vlastníčkou garáže, ktorú v septembri 2019 predala za sumu 3.500 eur. Z výsluchu otca detí ako účastníka konania odvolací súd zistil, že je zamestnaný, pracuje ako vodič, chodí na pracovné cesty aj do zahraničia - Veľkej Británie, doposiaľ asi v počte 5 na čas 4 dní v ktorej súvislosti mu zamestnávateľ vypláca aj cestovné náhrady. Počas trvania pracovného pomeru boli tieto asi v sume 100 eur. Býva v nájomnom byte (nájomné 165 eur mesačne + 40 eur mesačne - inkaso a poplatok za televíziu). Živnosť ukončil hlavne z dôvodu vedenia účtovníctva zo strany matky detí a tiež dôvodom bola aj psychika s ohľadom na odchod maloletých detí zo spoločnej domácnosti. Pokiaľ ide o spoločnosť, ktorá sa dostala do likvidácie, tak dôvodom bolo aj účtovníctvo, ale aj že už to tak nefungovalo, spoločnosť tak neprosperovala. Obchodný podiel predal preto, že to nevedel inak riešiť, boli veľké aj leasingy. Spoločnosť, keď existovala tak mala k dispozícii 3 nákladné autá, 1 osobné motorové vozidlo, zamestnancov mal trochu. Ohľadom priestupku proti majetku (v súvislosti so zadržávaním dokladov ohľadom vedenia účtovníctva), ktorý smeroval proti matke detí a ktorá vec mala byť postúpená prokuratúre (s ohľadom na otcom detí predložené oznámenie k odvolaniu), to bolo podľa jeho vedomostí uzavreté tak, že sa skutok nestal. Pochybenia v účtovníctve zistil tak, že mu začali chodiť pokuty z daňového úradu. Potom ich zistila nová účtovníčka pani J. L. R. od r. 2017, t.j. v roku keď matka detí odišla zo spoločnej domácnosti. V súvislosti s podaním daňového priznania vybavoval aj jeho odklad). Na dovolenke bol v Egypte v júli 2018, ktorú platil v sume 400 eur, pričom 200 eur mu prispela rodina. V súčasnej dobe nevlastní žiaden nehnuteľný majetok. Odvolací súd ďalej zistil, že Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom č. k. 23P/10/2018-189 zo dňa 22.05.2019 zaviazal otca maloletých detí povinnosťou za obdobie od 01.06.2018 do 27.09.2018 prispievať na výživu maloletého R. od 01.09.2018 výživným vo výške 120 eur mesačne a na výživu maloletého E. výživným vo výške 120 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 03.07.2019.

13. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výšky výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti a možnosti povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby a s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia

predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopnosti živiť sa sám, schopnosti starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napr. súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda praktické príjmy ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoje vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadať k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku. Taktiež je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Zákon jeho opätovným zaradením medzi všeobecné kritériá určovania rozsahu výživného umožňuje komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň povinného pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného.

15. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom dokazovania vykonaného okresným súdom, napadnutého rozhodnutia, odvolania otca detí, vyjadrenia matky detí, repliky otca detí a doplnením vyššie uvedeného vykonaného dokazovania dospel k záveru, že okresný súd správne zistil pomery na strane rodičov a maloletých detí v čase jeho rozhodovania. Následne sa situácia na strane otca detí zmenila v tom, že ukončil podnikateľskú činnosť a nastúpil do pracovného pomeru. Aj s ohľadom na správu účtovníčky otca detí predloženú k odvolaniu o vedení účtovníctva za predchádzajúce roky (nakoľko si odvolací súd správu osvojil, navrhnutý dôkaz výsluchom účtovníčky nepovažoval za potrebné vykonať) a výsluch otca detí, bolo možné konštatovať, že dôvodom ukončenia podnikateľskej činnosti otca detí boli, aj keď nie výlučne, nezrovnalosti v účtovníctve spoločnosti, ktoré viedla matka detí pred odchodom zo spoločnej domácnosti. Otec detí však pripustil aj to, že spoločnosť neprosperovala (dôkazom môže byť podľa odvolacieho súdu aj to, že bol nútený byť i zamestnancom v pozícii vodiča). Za tejto situácii bolo uveriteľným, že k uvedenému stavu prispelo aj zrušenie spoločnej domácnosti účastníkov konania vrátane neočakávaného odchodu maloletých detí v r. 2017 a s tým súvisiace zdravotné problémy otca detí. Otec detí po ukončení podnikateľskej činnosti sa však riadne zamestnal ako vodič a teda v oblasti, ktorá bola predmetom jeho podnikania. Má dohodnutú mesačnú mzdu vo výške 676 eur mesačne. Vzhľadom na uvedené nebolo možné konštatovať, že by sa otec detí vzdal podnikateľskej činnosti zámerne a teda bez vážneho dôvodu. Pri určovaní výšky výživného odvolací súd prihliadol aj na to, že rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom č. k. 23P/10/2018-189 zo dňa 22.05.2019 bol otec detí zaviazaný prispievať výživným v sume 120 eur mesačne na každé dieťa a to za čas od 01.06.2018 do 27.09.2018, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 03.07.2019. V uvedenom čase otec detí vykonával podnikateľskú činnosť. Zohľadniac potom príjmy otca detí počas podnikania, pracovný príjem zo zamestnania, nemajetnosť (viď zrušenie konkurzu pre nemajetnosť) mal za odvolací súd za to, že nie je v schopnostiach otca detí prispievať výživným v sume 150 eur mesačne na každé dieťa. Na druhej strane však prihliadol aj na vek maloletých detí (11 rokov a 9 rokov) a potreby spojené s ich vekom, návštevou základnej školy (najmä stravovanie, cestovné) a rozvojom ich osobnosti (mimoškolské aktivity). Vzhľadom na uvedené za primerané považoval výživné v sume 110 eur mesačne na každé dieťa. Nakoľko potreby detí s ohľadom na ich blízky vek (vekový rozdiel 1,5 roka) a rovnaké pohlavie sú v podstate rovnaké, určil výživné rovnakou sumou na každé dieťa. Pokiaľ ide o matku detí táto si vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom vzhľadom na ich vek plní výkonom osobnej starostlivosti a zabezpečením ich bývania (sumu 300 eur mesačne z titulu bývania považoval za neprimeranú s ohľadom na to, že v domácnosti žije so svojím druhom, ktorý je synom vlastníka nehnuteľnosti). Napokon časť potrieb maloletých detí je krytá aj rodinnými prídavkami. Otcom detí navrhované výživné v sume 75 eur mesačne na každé dieťa odvolací súd nepovažoval za opodstatnené a to poukazujúc na to, že výživné pre dieťa nemá slúžiť len na uspokojovanie jeho najzákladnejších potrieb (jedlo, bývanie, ošatenie, obuv) ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa. Záujmové krúžky maloletých detí sa najmä v ich novom bydlisku rozšírili a preto je v záujme detí ich podporovať. Okrem toho otec detí žije sám a nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Vychádzajúc tak pri úprave rozsahu vyživovacej povinnosti zo zákonných kritérií, ktorými sú na jednej strane schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného - otca a na druhej strane odôvodnené potreby maloletých detí (§ 62, § 75 Zákona o rodine) odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom zmenil tak,

že otca detí zaviazal prispievať na maloletého R. výživným v sume 110 eur mesačne a maloletého E. v sume 110 eur mesačne a to počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva účastníkov konania, t.j. dňom 28.09.2019 vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky detí. Vo výrokoch o rozvode manželstva účastníkov konania a schválení dohody rodičov o zverení maloletých detí do starostlivosti matky, zastupovaní a spravovaní majetku maloletých detí a úprave styku otca s maloletými deťmi zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý lebo nebol napadnutý odvolaním.

16. Vzhľadom na zmenu rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd, okrem odvolacích trov, rozhodol aj o trovách prvoinštančného konania, a to podľa § 52, § 58 C. m. p. v spojení s § 396 ods. 2 C. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho) nakoľko ich náhradu si neuplatnil žiaden z nich.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C. m. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).